Rekenkamer Zwolle

Jaarverslag 2025

Inleiding
Op grond van de Gemeentewet moet iedere gemeente beschikken over een rekenkamer. De rekenkamer heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente en ondersteunt en adviseert de gemeenteraad bij het uitoefenen van zijn kaderstellende en controlerende taak. De rekenkamer houdt zich bezig met het onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid.

De Zwolse rekenkamer heeft zijn doelstellingen en werkwijze beschreven in een notitie werkwijze (2024). In dit jaarverslag wordt beschreven welke onderzoeken en activiteiten de rekenkamer in 2025 uitvoerde om de doelstellingen te bereiken.

Samenstelling en vergaderfrequentie
De samenstelling van de rekenkamer was in 2025 als volgt:

- Dhr. Dirk Jan Droogh (voorzitter)
- Dhr. Bert-Jan Buiskool
- Mw. Ilja Jacobs
- Mw. Karin Ligthart-Kaalverink
- Mw. Magdaléna Ritmeijer

De rekenkamer wordt bijgestaan door ambtelijk secretarissen, dhr. Evert-Jan Bagerman en mw. Iris Gosemeijer.

Voor de verbinding met de raad is een klankbordgroep ingesteld. Deze klankbordgroep fungeert als vooruitgeschoven post van de raad en heeft als taak om zich met de rekenkamer te buigen over (de verkenning van) onderzoeksonderwerpen. De klankbordgroep bestond in 2025 uit de volgende raadsleden:

- Mw. Silvia Bruggenkamp (Swollwacht)
- Mw. Debbie Mathijsen (PvdD)
- Dhr. Eildert Noorda (GroenLinks)
- Dhr. Joost van Dieren (ChristenUnie)
- Dhr. Niels Tol (VVD)

De rekenkamer kwam in 2025 elfmaal bijeen voor een vergadering. Met de klankbordgroep werd driemaal in overleg gegaan.

Afgeronde onderzoeken[1]
Klimaatadaptatie
In november 2024 werd het rapport 'Van zandzakken naar waterberging' aangeboden aan de gemeenteraad. Belangrijkste conclusie is dat het klimaatadaptatiebeleid concreter kan en omgezet moet worden naar doelstellingen voor de middellange en korte termijn om het meetbaar te maken. Daarnaast wordt geconcludeerd dat het klimaatadaptatiebeleid nog niet goed genoeg in de organisatie geborgd is. Om hierin stappen te zetten, doet de rekenkamer een aantal gerichte aanbevelingen.

[1] De onderzoeken in 2025 aan de raad zijn aangeboden, zijn uitgebreider beschreven.

Op maandag 27 januari 2025 vond het raadsdebat over het rapport plaats. Op 10 februari nam de raad een besluit over het rapport waarbij alle aanbevelingen werden overgenomen en het college opdracht werd gegeven om uitvoering te geven aan de aanbevelingen. (Zie ook de infographic die bij het rapport is gemaakt)

Regelingen bestaanszekerheid/armoedebestrijding
In maart 2024 startte de rekenkamer een onderzoek naar de regelingen bestaanszekerheid/armoedebestrijding op. De volgende vraag staat in dit onderzoek centraal: In hoeverre lukt het de gemeente Zwolle om met de huidige regelingen de Zwolse huishoudens waarvoor de bestaanszekerheid onder druk staat te bereiken en zorgen de regelingen voor verbetering van de bestaanszekerheid van deze huishoudens?

De woordvoerders uit de raad werden actief betrokken in dit onderzoek. Zij deden een zogenaamd 'mystery guest' onderzoek, waarbij zij aan de hand van situaties van inwoners op zoek moesten gaan naar hulp en ondersteuning. Het ging om situaties die kunnen leiden tot een aanvraag bij de gemeente bij één of meer van de onderzochte inkomensregelingen. De resultaten van dit mystery guest onderzoek zijn meegenomen in het onderzoek.

In het kader van het onderzoek werd ook gesproken met inwoners uit de doelgroep van de regelingen. Hiermee werd het proces van aanvragen en het effect van de hulp voor hen in beeld gebracht.

Het eindrapport Huishoudens geholpen werd op 26 mei 2025 aangeboden aan de gemeenteraad. De rekenkamer stelt vast dat het gebruik van de meeste inkomensregelingen de afgelopen jaren is toegenomen, maar een groot deel van de doelgroep wordt niet bereikt. De regelingen zorgen ervoor dat de grootste financiële stress bij huishoudens wordt weggenomen. Onderliggende structurele problemen op het gebied van bestaanszekerheid worden echter niet altijd opgelost.

Om het bereik van de regelingen te vergroten en oplossingen te bieden voor structurele problemen doet de rekenkamer een aantal aanbevelingen:

- Speel in op de specifieke hulpvraag en bied langetermijnoplossingen.
- Maak de website toegankelijker.
- Versoepel het aanvraagproces.
- Ken de effecten en het bereik van de regelingen en stuur zo nodig bij.
- Maak hierover ook afspraken met maatschappelijke partners.
- Beschrijf in nieuwe plannen niet alleen wat het kost, maar ook wat het oplevert op de langere termijn.

(Zie ook de infographic die bij het rapport is gemaakt)

Het rapport en de reactie van het college hierop zijn op 22 september 2025 in een raadsdebat behandeld. Op 6 november 2025 nam de raad een besluit over het rapport waarbij alle aanbevelingen werden overgenomen en het college opdracht werd gegeven om uitvoering te geven aan de aanbevelingen.

Informatieveiligheid
In oktober 2024 ging de rekenkamer van start met een onderzoek naar de informatieveiligheid bij de gemeente Zwolle. De volgende vragen stonden in dit onderzoek centraal: Hoe is het gesteld met de informatieveiligheid van de gemeente Zwolle, wat zijn de zwakke plekken en hoe kunnen deze worden verholpen?

Het onderzoek werd uitgevoerd met behulp van documentenstudie, interviews, maar ook verschillende testen. De testen betroffen onder andere inlooptesten met mystery guests en phishing mails, die ook werden uitgezet bij het college van B&W en raadsleden.

Op 15 september 2025 werd het eindrapport Zwolle Dataveilig? aangeboden aan de gemeenteraad. De rekenkamer concludeert dat de organisatie zich steeds bewuster is van het belang van informatiebeveiliging en dat in de afgelopen jaren stappen zijn gezet. Op veel onderdelen is echter nog verbetering nodig om aan wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen en zo voldoende weerbaar te zijn. Om 'in control' te raken is extra inzet en extra aandacht nodig. De rekenkamer doet in het rapport belangrijke aanbevelingen over wat er beter kan:

- Actualiseer en completeer het beleid.
- Benut de beschikbare systemen beter.
- Verbeter de positie van de persoon die verantwoordelijk is voor het informatieveiligheidsbeleid van de gemeente.
- Blijf investeren in het risicobewustzijn van medewerkers.
- Maak verbeterplannen naar aanleiding van bevindingen uit testen.
- Test de uitwijk- en continuïteitsplannen grondiger.
- Bespreek het informatieveiligheidsbeleid periodiek als raad en college met elkaar.

(Zie ook de infographic die bij het rapport is gemaakt)

Het rapport en de reactie van het college hierop zijn op 10 november 2025 in een raadsdebat behandeld. Op 24 november 2025 nam de raad een besluit over het rapport waarbij alle aanbevelingen werden overgenomen en het college opdracht werd gegeven om uitvoering te geven aan de aanbevelingen.

Energiebesparingsplicht (DoeMee-onderzoek)
Elk jaar organiseert de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers (NVR) een zogenaamd DoeMee-onderzoek, waaraan alle rekenkamers in Nederland kunnen meedoen. Meer dan 100 Rekenkamers namen deel aan een onderzoek naar de energibesparingsplicht bij bedrijven. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de landelijke Algemene Rekenkamer. Het overkoepelende rapport van de NVR en het rapport van de Algemene Rekenkamer werden in 2024 al gepubliceerd. De nadere verdieping voor Zwolle werd in 2025 met de raad gedeeld.

Opgestarte onderzoeken
In 2025 zijn de volgende onderzoeken opgestart:

- Een onderzoek naar het eerste Zwolse burgerberaad: verwachte oplevering eerste kwartaal 2026.
  Dit onderzoek betrof een evaluatie van het eerste Zwolse burgerberaad (met als onderwerp Zwolle klimaatneutraal 2040) dat in 2023-2024 werd gehouden.

- Onderzoek naar de toegankelijkheid van stemlokalen tijdens de landelijke verkiezingen op 29 oktober: verwachte oplevering eerste kwartaal 2026.
  Onderzocht is in hoeverre bij de landelijke verkiezing van 29 oktober 2025 is voldaan aan de wettelijke verplichtingen rondom toegankelijkheid van stemlokalen.

- Een QuickScan naar het strategisch personeelsbeleid van de gemeente Zwolle: verwachte oplevering tweede kwartaal 2026.
  Onderzocht is hoe met strategisch personeelsbeleid wordt ingespeeld op het gebrek aan uitvoeringskracht van de organisatie in relatie tot de ambities van het gemeentebestuur.

- Een DoeMee-onderzoek 2025 van de Vereniging van Rekenkamers naar Onderbesteding bij gemeenten: verwachte oplevering tweede kwartaal 2026.
  Met dit DoeMee-onderzoek wordt in beeld gebracht wat de omvang van onderbesteding bij gemeenten is, mede in verhouding tot andere gemeenten, in hoeverre dit een probleem vormt en welke bestuurlijke keuzes hierin te maken zijn.

Inspiratiebrieven
De rekenkamer heeft de ambitie om ieder kwartaal met een inspiratiebrief te komen. De basis voor deze inspiratiebrieven zijn onderzoeken van andere rekenkamers in Nederland, die relevant en leerzaam zijn voor Zwolle. Deze brieven bevatten niet alleen een samenvatting, maar gaan ook in op de relevantie voor Zwolle.

In 2025 kwam de rekenkamer met de volgende inspiratiebrieven:
- Inspiratiebrief Sportbeleid (op basis van onderzoek rekenkamer Eindhoven)
- Inspiratiebrief Participatie (op basis van metadossier Nederlandse Vereniging van Rekenkamers)

Rondje fracties
In november en december heeft de rekenkamer zeven van de tien fracties bezocht (de overige fracties worden in 2026 bezocht). Dit gebeurde in wisselende samenstelling; bij ieder bezoek was de voorzitter, één van de secretarissen en één van de leden aanwezig. Tijdens de bezoeken is met de fracties gesproken over de rapporten en brieven van de rekenkamer. Vanuit de fracties werd waardering uitgesproken voor het werk en de producten van de rekenkamer. Ook is iedere fractie in de gelegenheid gesteld nieuwe onderzoeksonderwerpen aan te dragen. De suggesties worden betrokken bij de totstandkoming van het onderzoeksprogramma voor 2026 en verder.

Kennis- en netwerkopbouw
In 2025 investeerde de rekenkamer op de volgende manieren in kennis- en netwerkopbouw:
- Op 27 februari 2025 vond een interne evaluatie plaats van de eerste anderhalf jaar als rekenkamer. Enkele leerpunten hieruit zijn opgepakt en uitgevoerd. Voor 2026 staat een externe evaluatie gepland.
- Op 4 juni 2025 vond in het stadhuis van Zwolle een bijeenkomst plaats van de Rekenkamers in de regio Salland. De directeur van de Vereniging van Rekenkamers, Lies van Aelst, gaf een presentatie over sterke rekenkamers en de rol van relaties daarin.
- De voorzitter was aanwezig bij zowel het voorjaarscongres als het najaarscongres van de NVR.
- De rekenkamer ontving zowel de burgemeester als de gemeentesecretaris om met hen te spreken over de onderzoeken en andere producten van de rekenkamer.
- De leden en secretarissen van de rekenkamer namen deel aan verschillende webinars en cursussen die door de NVR zijn georganiseerd.

Afwijkingen ten opzichte van jaarplan
De voorgenomen onderzoeken en activiteiten van de Rekenkamer zijn in 2025 grotendeels volgens planning uitgevoerd. In de uitvoering waren er enkele kleine afwijkingen. Zo was in het jaarplan de verwachting dat het rapport over de inkomensregelingen in het eerste kwartaal aan de raad zou worden aangeboden. Dit gebeurde in het tweede kwartaal. Het rapport over informatieveiligheid zou volgens planning in het tweede kwartaal worden aangeboden, dit werd het derde kwartaal. In beide

gevallen bleken zorgvuldige afronding en de procedures van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor wat meer tijd te vergen.

In 2025 werden twee inspiratiebrieven met de raad gedeeld, in plaats van de voorgenomen drie á vier inspiratiebrieven. In de rapporten van andere rekenkamers zag de rekenkamer onvoldoende nieuwe onderwerpen en te weinig aanleiding om over meer onderwerpen een inspiratiebrief met de raad te delen. De rekenkamer komt in het jaarplan voor 2026 terug op het onderwerp inspiratiebrieven. Zo nodig wordt de ambitie op dit punt bijgesteld.

In het Jaarplan stond de ambitie om één workshop/expertsessie te organiseren of een expertnotitie op te stellen, mede afhankelijk van de politieke en/of maatschappelijke actualiteit. In 2025 zag de rekenkamer daarvoor geen aanleiding. In het eerste kwartaal van 2026 zal, afgestemd op de politieke besluitvorming hierover, een expertnotitie worden gewijd aan het inrichtingsbesluit over het warmtebedrijf. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2025 al getroffen.

Tot slot
Terugkijkend op 2025 (en 2024) stellen wij vast dat de Rekenkamer Zwolle, vanaf de instelling door de raad in september 2023, op een prettige, constructieve en onafhankelijke wijze heeft kunnen werken.

In de eerste plaats betreft het de relatie met de raadsleden, het college en de ambtelijke organisatie. De door de raad vastgestelde werkwijze, met de plenaire aanbieding van rapporten en de zorgvuldige behandeling van aanbevelingen in een afzonderlijk raadsdebat, ervaren wij als waardering voor ons werk. Met veel belangstelling volgde de Rekenkamer de bestuurlijke reacties en levendige raadsdebatten. Uiteraard volgen wij ook de opvolging van onze aanbevelingen en kijken we uit naar de rapportage van het college hierover.

In de tweede plaats betreft het de samenwerking binnen de Rekenkamer. Met vijf rekenkamerleden met verschillende achtergrond en expertise en met twee ambtelijk secretarissen die tevens werken voor de griffie, worden onderwerpen gedegen en van alle kanten belicht. Deze teamsamenstelling helpt ons om zo goed mogelijk in te spelen op de relevante vragen voor de Zwolse samenleving en op de behoefte van de raad.

Dit alles maakt dat de rekenkamer zijn werkzaamheden in Zwolle in 2025 met veel plezier heeft uitgevoerd. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit in 2026 niet anders zal zijn.

Financiën

Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Inhuur externe bureaus/deskundigen	90.000	90.800
Vergoeding rekenkamerleden	31.000	34.700
Overige werkzaamheden/organisatiekosten	5.000	2.000
Totaal	**€ 126.000**	**€ 127.500**